

забезпечує належною мірою стабільності та надійності міжгалузевого обміну, а отже, відтворення капіталу й самозростання вартості.

Диверсифікованість передбачає поширення господарської діяльності на нові сфери, у результаті чого підприємства перетворюються на складні багатогалузеві комплекси або конгломерати. Диверсифікованість дає змогу уникнути частини ризику шляхом розподілу капіталу між різноманітними видами діяльності [7, с. 129-134]. Заслужує на увагу ефективна виробнича діяльність потужного вертикально-інтегрованого

формування «ТОВ СП «Нібулон» – провідного українського експортера аграрної продукції. Стратегія та принципи діяльності ТОВ СП «Нібулон» відображені (в табл. 1.).

Висновки. Отже, впровадження механізмів кооперації та агропромислової інтеграції активізує та якісно оновлює діяльність компаній, підвищує їх конкурентоспроможність, удосконалює співпрацю учасників інтегрованих формувань, сприяє виникненню синергійного ефекту та знижує трансакційні витрати, а саме корпоративна культура є важливим фактором розвитку організації.

Література

1. Міненко, М. А. Інтегровані формування як основа сучасних фахових об'єднань аграрно-промислової сфери і торгового сектора економіки України / М. А. Міненко. – С.2-7.
2. Гусева О.Ю. Розвиток підприємництва і стратегічні зміни: сутність, принципи, взаємозв'язок / О.Ю. Гусева // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 6. – С. 85–88. (Серія: Економіка та управління підприємствами).
3. Кравченко В.О. Корпоративна культура як стратегічна конкурентна перевага підприємства / Кравченко В.О., В.Г. Никифоренко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 3. – Т. 1. – С. 124-127. (Серія: Економічні науки).
4. Отенко В.І. Методичне забезпечення стратегічних змін машинобудівних підприємств: науковий та прикладний аспекти / В. І. Отенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – № 769. – С. 445-451. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2013769_65
5. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу. Вид. друге: доп. і перероб. / Зіновчук В.В. – К.: Логос, 2001. – 380 с.
6. Капіталізація сільського господарства: вимір масштабів та оцінка переваг і загроз здійснення / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. – 2006. – № 2. – С. 8–16.
7. Ортіна Г. В. Вплив інтеграційних відносин на формування стратегії розвитку реального сектора економіки / Г. В. Ортіна // Європейський вектор економічного розвитку. Економічні науки. – 2014. – № 1. – С. 129–134. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2014_1_16
8. Щорічний соціальний Звіт 2013-2014 про господарську діяльність «ТОВ СП «Нібулон» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibulon.com/news/novini-kompanii/nibulon-znovu-pershii-sered-ukrainskix-agarnix-pidpriemstv-u-sferi-korporativnoi-socialnoi-vidpovidalnosti.html>

УДК 338.45

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Дончак Л.Г. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Розвиток підприємств малого та середнього бізнесу повинен бути одним з основних напрямів політики як регіону, так і країни загалом. Проте, сьогодні Україна переживає важкі часи становлення економіки, що негативно впливає на функціонування малих та середніх підприємств. Відсутність дієвої державної та регіональної підтримки, податковий тиск, низька ефективність функціонування суб'єктів малого та середнього бізнесу призвели до масового їх знищення. Хоча, здавалося б саме мале та середнє підприємництво є тим соціально-економічним фундаментом, без якого не може стало розвиватися будь-яка європейська держава.

Проблемам розвитку малого та середнього підприємництва окремих регіонів та України загалом присвячені найновіші праці таких вчених, як Сімків Л. Є, Побігун С. А., Газуда Л. М., Волощук Н. Ю., Безус А. М., Шафранова К. В. та інші. Проте, на сьогоднішній день недостатньо уваги приділено науковцями дослідженню тенденцій розвитку та пошуку шляхів ефективного функціонування суб'єктів малого та середнього бізнесу Вінницької області.

Варто погодитись, що малі підприємства є досить поширеною й ефективною формою господарювання. Вони мають багато таких рис, які не можуть бути притаманні великим підприємствам. Саме це дозволяє малим

підприємствам більш оперативніше реагувати на кон'юнктуру ринку і таким чином забезпечувати необхідну гнучкість ринкової економіки [1, с. 66].

Значна частина проживаючого у Вінницькій області населення зайнята у сфері малого та середнього бізнесу, що є запорукою стабільності економіки регіону. Так, питома вага малих і середніх підприємств у загальній кількості підприємств області становить 99,9 %, якими забезпечується 68,4 % обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) області.

Слід зазначити, що малі та середні підприємства у своїй діяльності орієнтуються, головним чином, на регіональний ринок та вирішення місцевих проблем. Тому саме підприємство повинно стати основою формування регіональної структури місцевого господарства із врахуванням особливостей соціально-економічного розвитку кожного конкретного регіону [2, с. 561].

На даний час у Вінницькій області діє близько 71,5 тис. одиниць суб'єктів малого та середнього підприємництва, з яких 462 середніх підприємства, 8968 малих підприємств, 60009 фізичних осіб-підприємців та 2021 фермерське господарство [3].

За даними моніторингу протягом 2016 року започаткували діяльність 8308 новостворених суб'єктів господарювання Вінницької області, що на 19,0% більше порівняно з 2015 роком, із яких 1411 – юридичних осіб та 6897 – фізичних осіб-підприємців. Одночасно припинили господарську діяльність 12190 суб'єктів господарювання (300 – юридичних осіб та 11890 – фізичних осіб-підприємців), що на 2,7% більше ніж у 2015 році [3].

Якщо говорити загалом по Україні, то лише за кінець грудня початок січня 2017 р. 128 тисяч підприємств малого та середнього бізнесу було закрито, що призвело до значного безробіття. Причиною такої негативної тенденції стало затверджене владою законодавство, згідно якого значно збільшився розмір єдиного соціального внеску (704 грн. в місяць), який повинні сплачувати до бюджету усі без винятку фізичні особи-підприємці та збільшення штрафних санкцій у випадку невиконання поставлених умов. Збільшення мінімальної заробітної плати до 3200 грн. здавалося б є позитивним кроком в піднесенні національної економіки, однак лише тоді коли дана реформа є обґрунтованою. Більшість суб'єктів малого та середнього бізнесу, не маючи ніякої державної підтримки, не в змозі виплачувати таку заробітну плату своїм працівникам і вимушені припинити

свою діяльність.

Важливу роль у формуванні сприятливого підприємницького середовища відіграє наявність розгалуженої системи об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва. Так, в області за даними органів статистики у 2015 році кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва нараховує 620 одиниць, в тому числі: 5 бізнес-центрів, 1 бізнес-інкубатор, 1 технопарк, 5 лізингових центрів, 151 фінансово-кредитна установа, 3 фонди підтримки підприємництва, 61 інвестиційних та інноваційних фондів і компаній, 356 інформаційно-консультативних установи.

Проведений аналіз стану розвитку малого та середнього бізнесу у Вінницькій області дозволив виокремити ряд проблемних питань, що потребують вирішення, зокрема: недоступність фінансово-кредитних ресурсів; надмірний податковий тиск; недостатній рівень інформаційної та правової обізнаності суб'єктів підприємництва; відсутність мотивації до інвестиційної та інноваційної діяльності; недостатня розвиненість інфраструктури підтримки малого підприємництва; низький рівень міжнародного співробітництва та гармонізації українських стандартів з європейськими та іншими.

Для ефективного функціонування малого та середнього підприємництва в області необхідно, перш за все, сформувати дієву систему фінансово-кредитної підтримки даних суб'єктів господарювання. Вирішення даного завдання можливе шляхом виділення коштів обласного та місцевих бюджетів на розвиток малих та середніх підприємств регіону, збільшення кількості установ фінансової підтримки та забезпечення відповідного рівня їх ефективності, залучення іноземних фінансових інститутів, що функціонують у сфері малого та середнього бізнесу тощо.

Разом з цим, варто зазначити, що створення ефективної системи підтримки малого підприємництва повинно включати тісну взаємодію банківських установ та небанківського фінансового сектора, кредитних спілок, страхових фондів, венчурних компаній, що створює підґрунтя для здійснення гнучкої кредитної політики, ефективного суб'єктів підприємництва.

Ще однією, не менш важливою перспективою розвитку малого та середнього бізнесу є обґрунтована та ефективна державна політика оподаткування суб'єктів підприємництва. Відомо, що податки – один із найважливіших важелів державного

регулювання економіки. Через податкову політику держава може стимулювати або обмежувати обсяги національного виробництва, ступінь ділової активності, включаючи і такий сегмент економіки як мале та середнє підприємництво [4, с. 14]. З метою ефективного розвитку та функціонування малих та середніх підприємств необхідно забезпечити максимально диференційований підхід до їх оподаткування.

Розглядаючи перспективи розвитку малого та середнього бізнесу, варто акцентувати увагу на покращенні інформаційно-консультаційного обслуговування, в рамках якого повинна надаватися допомога з проблем формування та функціонування малих та середніх підприємств. Тут слід відмітити, що у розвинених країнах світу держава активно

створює інформаційно-консультаційні центри, які поєднують урядові структури, підприємницькі асоціації, торговельні палати, банківські установи.

Отже, реалізація запропонованих напрямів сприятиме процесам виходу малого і середнього підприємництва Вінницької області та України загалом на європейський рівень розвитку, покращенню бізнес-клімату, зміцненню позицій малого та середнього бізнесу в загальній структурі вітчизняної економіки, підвищенню його ефективності, у тому числі збільшення його складової в обсягах вітчизняного промислового та сільськогосподарського виробництва, наповнення доходу державного та місцевих бюджетів.

Література

1. Гобир І. Б. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні в кризових умовах / І. Б. Гобир, М. І. Мельник // *Агросвіт*. – 2015. – № 10. – С. 65-69.
2. Сімків Л. Я. Тенденції розвитку малого підприємництва в Україні в умовах диспропорційності економічного зростання Л. Я. Сімків, С. А. Побігун // *Глобальні та національні проблеми економіки*. – 2015. – Випуск № 3. – С. 560-564.
3. Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2017 рік. Вінницька обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. http://www.vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web_alldocs/Doc%D0%9B%D0%9C%D0%9B%D0%A7АНJBU2
5. Безус А. М. Розвиток підприємств малого бізнесу в Україні / А. М. Безус, К. В. Шафранова // *ВІСНИК КНУТД*. – 2016. – № 3 (99). – С. 7-17.

УДК 330:341.334.012.82

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Хвiчiя – Дуве Г.Р. – аспiрант

Тернопiльський нацiональний економiчний унiверситет

В умовах якісних змін світової економіки, оновлення основ ринкових відносин, встановлення нових правил та принципів господарювання актуалізуються правові дослідження явищ, існування та функціонування яких забезпечує перехід економіки на інноваційну модель розвитку. Одним із таких є явище інноваційної інфраструктури, дослідження природи, історії, сутності та багатофункціональності якого на початку ХХІ ст. набувають особливої актуальності

Явище інноваційної інфраструктури як соціально-економічного феномену існує лише в суспільстві з розвинутою економікою або економікою, що розвивається. Указаний феномен не існує поза економічною системою, навіть на ранніх етапах свого становлення він побічно впливає на економічні відносини. Але з ускладненням товарно-грошових відносин, збільшенням їх обсягу ускладнюються спеціалізація та організаційна природа суб'єктів інноваційної інфраструктури, а також відносини,

що опосередковують їх діяльність.

Значна кількість суб'єктів, що формують інституційний базис інноваційної інфраструктури, сприяє виконанню різних за своїм функціональним призначенням і змістом завдань, забезпечуючи її комплексне функціонування, цілісність та взаємоузгодженість інтересів. У науковій літературі залежно від спеціалізації та організаційно-правової природи до них відносять різні господарюючі суб'єкти: технопарки, технополіси, центри комерціалізації, бізнес-інкубатори, технологічні інкубатори, венчурні фонди, біржі інтелектуальної власності, центри трансферу технологій, стартапи, інноваційно-технологічні центри, учбово-ділові центри, наукові та технологічні парки та інші спеціалізовані організації. В систему інноваційної інфраструктури можуть бути включені організації, що допомагають у реалізації інноваційних проектів, тобто сукупність суб'єктів господарювання: що